

Exulantský rod Andršů

Ing. Tomáš Stodola, 2010

Příčina emigrace

- Po vítězství katolické ligy v bitvě na Bílé hoře nedaleko Prahy roku 1620, se ujal vlády Ferdinand II (1620-1637). Záhy zkonfiskoval veškerý majetek nekatolíků, který rozdělil mezi katolíky a nechal popravit 27 vůdců stavovského povstání na Staroměstském náměstí roku 1621. Roku 1627 pak vydává Obnovené zřízení zemské, kterým český trůn dědičně připadl Habsburské dynastii, německý jazyk byl zrovnoprávněn s češtinou a katolictví bylo uznáno jako jediné dovolené náboženství.

- Nekatolická šlechta, duchovní a měšťané museli buď emigrovat ze země nebo konvertovat ke katolictví. Mezi těmi, kdo opustili zemi, byl také Jan Amos Komenský, jedna z největších osobností českého národa a poslední biskup Jednoty bratrské.

Růžový palouček

- Podle legendy byl Růžový palouček místem, kde se exulanté rozloučili se svou vlastí před jejím opuštěním a nejistou budoucností. Modlíce se k Bohu, jejich slzy z kropily zemi. Růže vzrostlé z těchto slz jsou svědectvím jejich lásky a víry.
- Až na jednotlivce splynuli tihle první exulanté s okolním obyvatelstvem a nepodařilo se jim zachovat českou řeč.

Růžový palouček

O sto let později

- Více než sto let po bitvě na Bílé hoře se za Slezských válek vzedmula nová vlna emigrace. Tentokrát to však nebyla šlechta a měšťané, ale tisíce sedláků, řemeslníků a podruhů, kteří opustili svá pole, domy a přátele, jen s nejn nutnějšími věcmi, téměř vždy však s biblí. A právě tihle prostí lidé dokázali uchovat víru svých otců a předat ji svým dětem, kteří ji po generace předávaly dál až do dnešních dnů. Krom společenství ostatních jim v tom nejvíce pomohla právě ona česky psané bible.

Soupis zběhlých ze vsi Štěnkov u Třebechovic

Martin Andrš, chalupník

ze Štěnkova (u Třebechovic pod
Orebem)

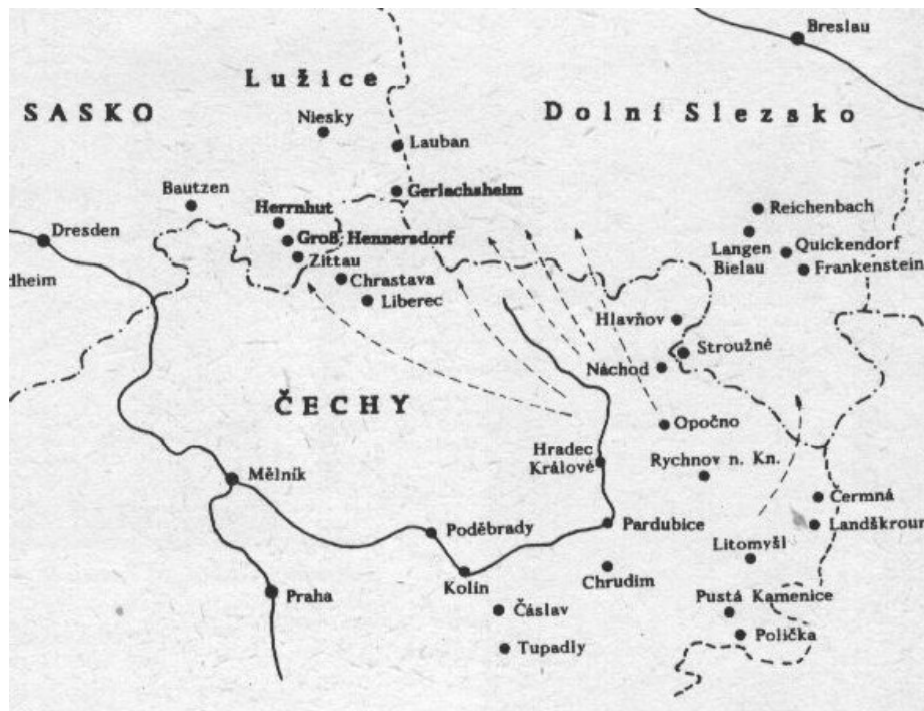
1742 emigroval s manželkou
Verunou a synem Jakubem (18
roků)

2.1.1746 podepsal v Munsterbergu
žádost o potvrzení kazatele
Blanického

Gobereffen löwte *Weser* *Leha*
osob.

<i>Martin Andrš Chalupník</i>	<i>1</i>	<i>..</i>
<i>Veruna Eirna</i>	<i>..</i>	<i>1</i>
<i>Jakub Džü</i>	<i>..</i>	<i>18</i>
<i>Sumerse</i>		
<i>Wasslaw Burjan Chalupník</i>	<i>1</i>	<i>..</i>
<i>Anna Džü</i>	<i>..</i>	<i>18</i>
<i>Jann Džü</i>	<i>..</i>	<i>14</i>
<i>Miholaj Džü</i>	<i>..</i>	<i>12</i>
<i>Sumerse</i>		
<i>Samma Džü</i>	<i>..</i>	<i>7</i>

České osady v Prusku

- Roku 1749 Friedrich II podepsal založení první české kolonie v Prusku – Fridrichova Tábora. V následujících letech byly založeny Husinec, Hradec, Poděbrady a další.

Toleranční patent

- Po smrti Marie Terezie, Josef II (1780-1790) uskutečňuje mnohé reformy. Pod tlakem nepokojů, které vypukly v Čechách roku 1775, Josef II ruší nevolnictví a roku 1781 vydává Toleranční patent. Ale čeští exulanté, po jejich zkušenostech s katolickou církví, zůstávají nadále v Pruských zemích.

Zelow

- Roku 1802 se nejméně 50 kolonistů rozhodlo zakoupit půdu v Zelově. Mezi zakladateli Zelova byli i Andršovi.

Přepis smlouvy na koupi Zelova v první zelovské matrice

Actum in Curia A. 20to Julii 1802.
in Praesentia Praeae n^{re}se Praesentis, se pod
onastnim Salum Praeae Kantwaht n^{re}se Salum Salum
wnastleżycię P^{re}zab.
i Zgromię Praeae P^{re}alexander Petrolin de Komun.
Zgromię Objeawete Cottonij A^{le}ks^{is} n^{re}se podopieczni.

Obak uro generowanij Colloniski imaze so-
li a. Gub. pabe uspricij zeloni klapit od Puna kaze
Dwidzinskijho bay mite od usidawij teznicy a. kutez
nicy mizij sebe podelit. gdeby mizjan lidina de-
nyma, obawazje se negati. kysli. wotelo Sprawa
kaze pabe mizij generowanijho Puna ketezelnia
za sweljo Sprawa. Puni je zawazje.

a tak spisanie dokumenta jako z Contraktu, w ten sposób
wymieniony twierdzą, jako że. Rezygnacyja a zinnym
li. Papiri komu należy. proklamant z o pryncy
wtedy też w ten sposób.

b) Kontakt Zedern Zäusvit

9) Rynge. Mergelgybyrowolty a le ne wie nad polowic g. rakow
na Gyppek. 2.

[illegible]

ze go Natig. ze to go msto od wstego rozkazu
 je Onas (Kzloft) znenuge. Krom Koutawstye
 Ofstagan wolny bude a ceta Obec ty Onawa na
 sebe zaruz bore, gednal ofstifagi sobe ze to
 msto na Kzlofti jako za jedynset padofat.
 Rozstawa ma bog. gozab wice Pde wzat
 to bude zloho oruhyho jako zimny Onafed wstie
 Lo wzbet powinen.

On zafaze ofstifa sobe to coby gotewa Porozumapij
 to platit jako to Confirmacizjon Listu Londra
 cesty Rosty domy nalezegia jadu. a zebj niozdu
 wzastieny ten Entwahst byl zawazugi je obfien
 ny pod gultadem Kzlofta Rost. go doozuzat, Kzlofti
 gedna Onawa domy wltetajn se punkte ne
 doozuzela. Ktewy to Entwahst gestic gednal byl po
 leny y od nioz podpisanij w Lemini Wstego 1802

Alexander de Porvin L. S.
 Jan Pospysyl
 Wacław Pyllicel.
 Jan Gelincki z Lemina
 Matey Maty
 Jan Polacki
 Jan Naiman

Jan Pospysyl rytetaw
 Kzysztian Ofazbea
 Wacław Kzistmanek
 Oksy gozstij Pysan
 Martin Kzwey.
 Jan Anna
 Fryderyk Prowaznik.

Jan Maty.
 Wacław Kulchanski.
 Matey Gelincki.
 Martin Korincki.

Szwedowe togo
 Martin Buresst
 a Karel Mernotek.

Dny paitomnosti Prawa Naszedo byl ten Contract
 gestic gednal pwoctenij nioz podpisanij Collonij
 Krom. Ktewy to dozwolnie na nioz se zwoluzi ty
 tak jako zwocz zimenowani Collonij w Cima
 ni se zawazali se takij Kzlofti se ne doozuzeli za
 wazugi. Lohy to gestic Owidkiem Richtar a Prawa
 gozstij. Stalo se w Collonij Owan Mundit Richt.
 Edmanndorf Wstego Nov. 1802.

George Martinety
 Matey Mundit L. S.
 Wacław Wosolowski
 Kzef Rymer
 Jan Mundit.
 Jan Waczi
 Gottfried Wrona
 Andrey Ofara
 Kzysztian Anna
 Jan Zsaki.
 Jan Stechlig. Frerich
 Gzist Martinet Bechew
 Gottlieb Fiebig Gzist.

Wstego 1802 byl ten wstie pslanij Contract
 takij w paitomnosti Prawa gozstij nioz podpisanij
 gozstij Collonij gestic gednal pwoctenij, co
 Ktewy oni dozwolnie paitupiczi y doozuzeli se
 go we wstie paitupiczi podwz ne zawazali.

Notatki Jaroslava Nevečeřala

Z Kromki Lboru Łelonskiego, Ewang. Reformowanego.

"*Księga kościelnej Metryki, założonej w roku 1803 dla*
Lboru Ewangelicko-Reformowanego Łelonskiego, zapisano
jest, chociaż bez podpisu, prync J.P. Alexandra Petrozelina
w polskim języku:

"*Dnia 15^{go} Listopada 1802 r. Przechodząc pmer Cier-*
-min byłemu pmer Wacławowi Pytliszce) do Łotyśa prosi-
-ny, gościć różnych Ochrześcianiów i Faboryanów zastawem;
ci mi mówili że są w chęci kupienia sobie dobra w
Polsce i prosili, abym im był pomocny. Potem Miller
szedł do Bachowic z drugimi się rozmówić; a gdy się
stamtąd wrócił rzekli że mną następujący kontrakt;
pmer którą, to umowę zastawem Plenipotentem specjalnym czyli
umownym do wszystkich czyn w tej sprawie.'

I Umowa kolonistów z J.P. Aleksandrem Petroselinem,
pisana w rosyjskim języku, a na polski przetło-
-na, brmi jak następuje:!

Aktom w Berezynie dnia 20^{go} Listopada 1802 roku.
W przytomności Urzędu naszego sławity się pod dzisiejszą datą
strony kontrakt między sobą, zawierające, o następującym
sposobie:

- 1. Z jednej strony P. Aleksander Petroselin de Korwin.*
- 2. Z drugiej Dobywalek Brestkich kolonii niżej podpisani.*

A tak wyżej wymienieni koloniści mając zamiar i chęć
kupić sobie wieś Łelaw od Pana Józefa Świdzińskiego, trzy
mile od Widawy leżąca i tę wieś między siebie podzielić,
a gdy nie są ludźmi ueronymi, obawiając się jakich tru-
-dności w tej sprawie, przysługują sobie wyznaczonego
Pana Petroselina ra swego Plenipotentu, który się obowiązuję:
a. tak granicarz dokumenta jak i kontrakty o tej
niniejszej wymienionej wsi jak i Rezygnacye i wszelkie inne

papiery do tego należące przysięgi i o prawach wszystkich lich-
nary spełnić się.

b. Kontrakt z chładcami rawręgi.

c. Zięciadło, którego by brakowało, ale nie więcej jak połowę,
wnieść na hipotekę.

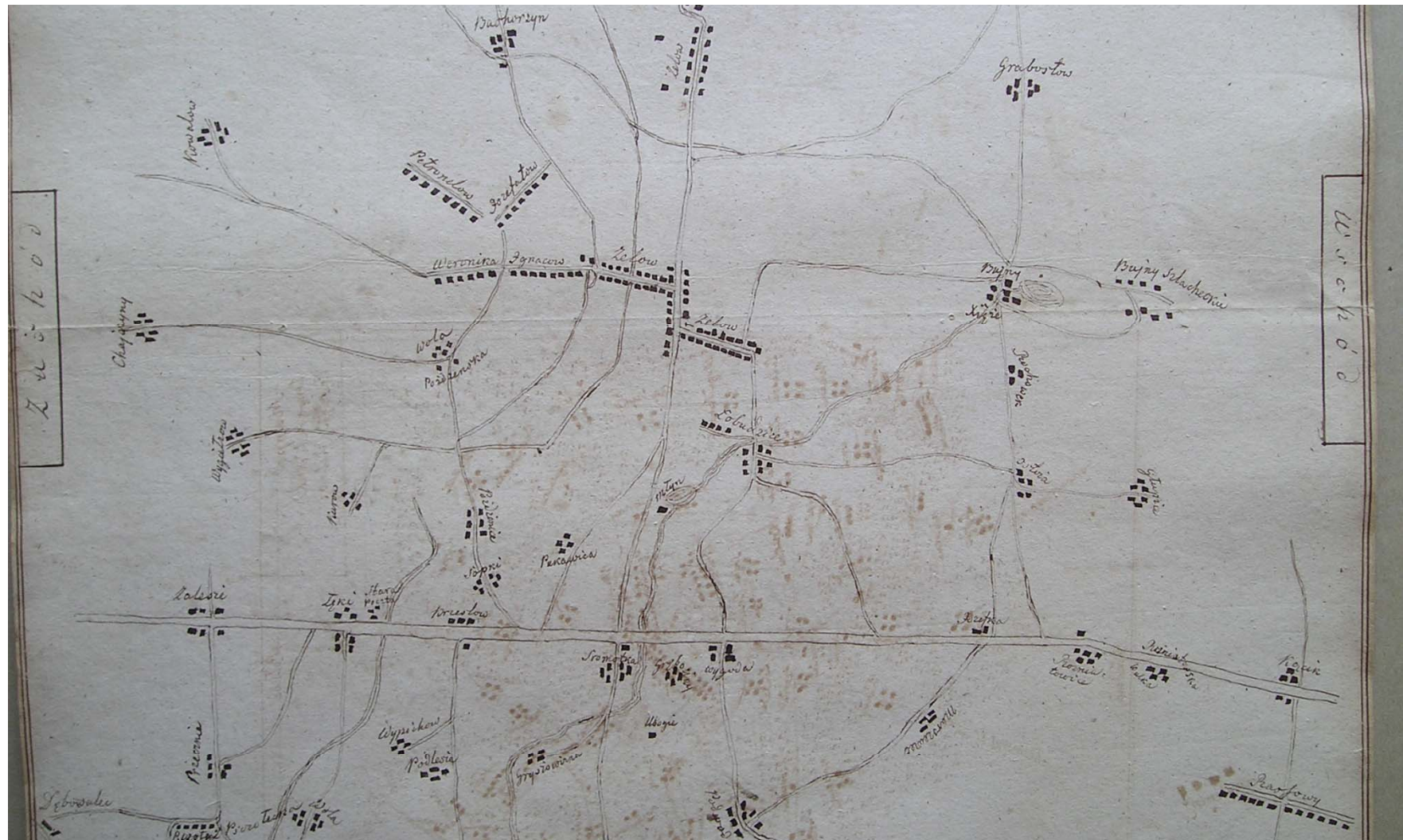
d. Wszelkie inne trudności w tej sprawie ratować.

A. Ponieważ ten wyżej wymieniony Pawł Petrowelich jest refo-
rowanego wyznania i jako Obywatel wroczdzie od Kantonus
wolny i również sięgaj sobie nić udział w tej wsi, tedy my
przyrządzaj w nagrodek za jego żalę, że jego miejsce od
wszystkiego, co się onus (ciężarów) narzą, oprocz kołers-
kich podatków, wolny będzie, a cała gromada ciężary te
za niego na siebie przyjmie, jednakże zastawia sobie, że to
miejsce nie może być więcej jak niedużo pięćdziesiąt talarów.
Gdyby zaś wciąż więcej gruntu, tedy stawiany będzie z tego
drugiego tak jak inni sąsiadki ciężary ponosić.

On zaś zastawia sobie, żeby to, co by przypało gotowości pięciu
chmi płacić, jako to: potwierdzenie kontraktu, drogi, poorty
do nich należące. Żeby zaś kontrakt ten nigdy nie był na-
ruszony, obowiązują się obiedwie strony pod rawiężeniem
kryty talarów dotrzymywać go, gdyby jedna strona drugą
w którym punkcie nie dotrzymała. Który to kontrakt
jeszcze raz potwierdzany i od nich podpisany w Chermine
dnia 20 Listopada 1803 roku.

/: podpisano: / Alexander de Lorrain Petrowelich
/: podpisano: / Pawł Pospiszył Rychtarz
Krystian Graber, Lawnik
Wacław Heymanek
(L. S.) Starszy tutajory pisar
Marcin Poursu
Pawł Pospiszył.

Zelow a okolí 1849

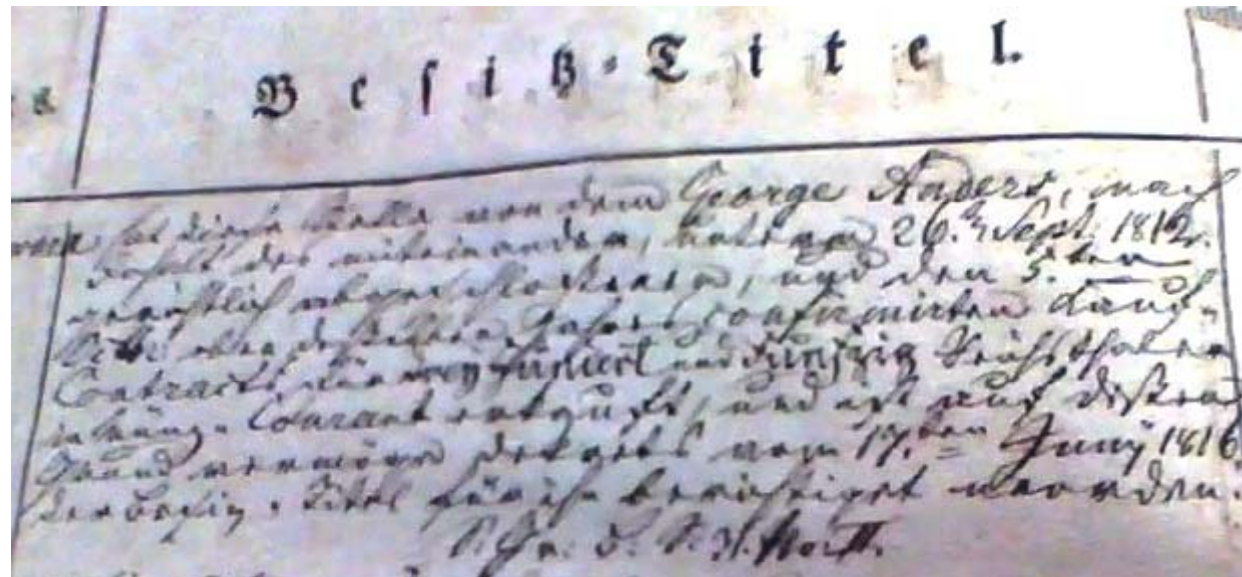
Původ Andršů

- Andršovi přišli do Zelova z **Masova** ležícího několik km na sever od polského Opole. Dosud ale nevíme, odkud se tu vlastně vzali. Snad byli potomky Václava Andrše a jeho manželky Kateřiny – exulantů z Čech bydlících v Myjavě na Slovensku, kteří byli r. 1762 zavřeni v nitranském vězení. Ale také mohli být potomky Martina Andrše a jeho manželky Veruny, kteří r. 1742 emigrovali ze Štěnkova. V neposlední řadě to mohli být exulanti, kteří s výše uvedenými nemají vůbec nic společného.
- Děti křtili masovští evangelíci v evangelickém kostele v blízkém Opole. Bohužel se nezachovala žádná opolská matrika z 18. století, takže tato část exulantské historie pro nás dosud zůstává zcela neznámá. Své zemřelé pochovávali zřejmě na hřbitově v lese poblíž nedaleké vesnice Swierkle. Hřbitov je dnes již zcela zničený a náhrobky nečitelné.

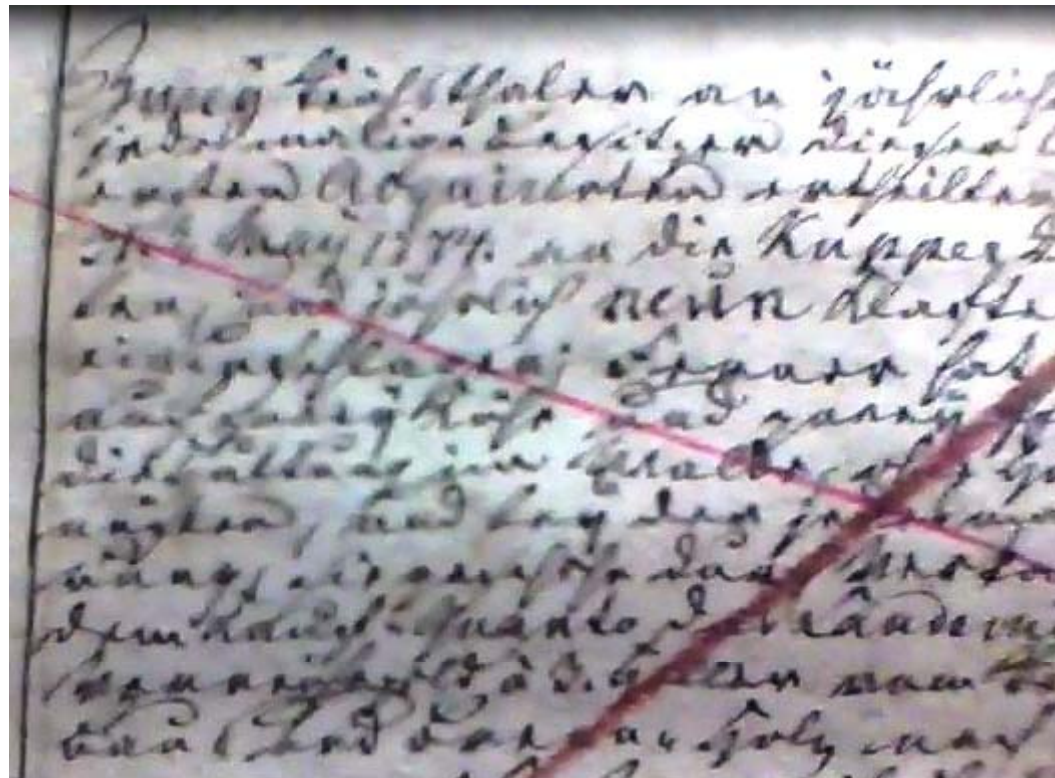
Andrši v Masově

- Dle gruntovní knihy Masova sign.608 z r.1799 (archiv Opole) vlastnili Andrši grunty č.1 (Václav, po něm Václav junior, pak Franc) a č.15 (Jiřík, po něm od 1812 resp.1816 Josef Rozvora) zřejmě již od roku 1774.
- Spolu s nimi se toho roku v Masově zakoupili Češi na gruntech č.9 (Ignác Suchomel, 1787 Johanna Hašková, 1792 Tomáš Dřímala), č.17 (Jan Seidl-snad švagr Václava Andrše) a č.23 (Sádlo).
- Přestože Andrši zakoupili v roce 1802 v Zelově na několik podílů, ponechali si zároveň oba grunty v Masově což svědčí o tom, že měli značnou finanční hotovost. Zřejmě tedy nebyli potomky chalupníka Martina Andrše ze Štěnkova.
- Podle příjmení ostatních masovských Čechů je třeba hledat Andrše v pohraničí na východě Čech těsně před rokem 1774.

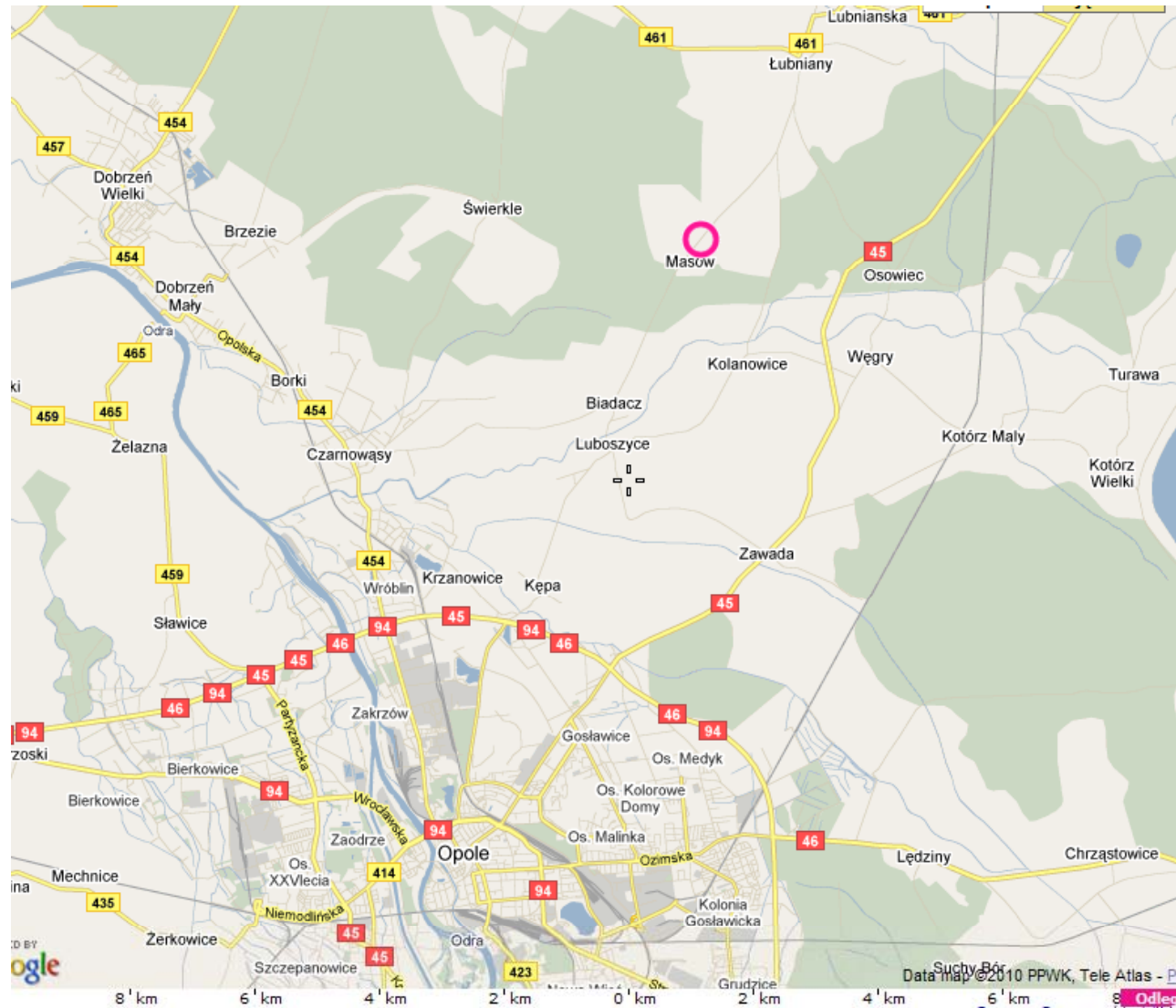
Prodej gruntu č.15 Jiříka Andrše

Poddanské povinnosti na gruntu Jiříka Andrše od r.1774

Masow

Nejstarší známý Andrš

- Prvním ze zelovských Andršů je **Václav Andrš** narozený okolo r. 1751. Andršovi patřili k nejzámožnějším rodům v Zelově. Václav spolu se svým synem Ignácem vlastnili v Zelově pozemek č.45, jeho další syn Jan spoluvlastnil pozemek č.41, nejmladší syn Wilhelm *cca1790 pozemek č.83 a Jan, syn Ondřejův, pozemek č.9. O jejich postavení také svědčí přátelství s organizátorem koupě Zelova Alexandrem Petrozelínem (často chodil dětem Andršů za kmotra) nebo úzké svazky s rodinou Gasiorowských. Václav Andrš byl až do roku 1818 hospodářem. 1.3.1824 umírá v 77 letech jeho manželka Alžběta, která s ním žila 51 let. Václav ji přežil pouze o půl roku – umírá 14.9.1824 zanechav pět synů (Jana, Josefa *cca1779, Ignáce, Wilhelma *cca1790 a Václava juniora, který jediný zůstal v Masově) a dvě dcery (Marii *cca1776 a Františku *cca1793).

Podíly Andršů v Zelově

Grunt Jana Andrše, vojta

Gmina Zelów	Opisanie Rol wraz z wyrażeniem przez kogo posiadane ...	Wielkość wierzchołności wyrażona ...			
		Całkowita Miara	W frakcyi pozostała	W frakcyi pozostała	W frakcyi pozostała
		Arby	Mości	Przy	Łanach
		Łan	Mości	Przy	Łanach
9. Rola która posiada					
<u>Tomasz Kulawy</u>					
<u>Jan Andrzej</u>					
Tych Grunta Łaki y Carod					
dy z Placem y Siedliskiem					
razem w Ogulności					
a w tej Ogulności					
1. w Łacie przy Wó					
2. w Przydatku ku Bagnom					
3. w Gruncie Kapusniak					
zwany					
4. w Łacie					
5. w Ogrodzie z Placem y Siedliskiem					
In Summa cała Rola z Łaki y Ogrodem ma Grun					
tu w Ogulności					
1. Łacie					
2. Łacie					

Grunt Jana Andrše, souseda

Gmina Zelów	Opisanie Rol wraz z wyrażeniem przez kogo posiadane ...	Wielkość wierzchołności wyrażona ...			
		Całkowita Miara	W frakcyi pozostała	W frakcyi pozostała	W frakcyi pozostała
		Arby	Mości	Przy	Łanach
		Łan	Mości	Przy	Łanach
11. Rola która posiada					
<u>Jakób Walta</u>					
<u>Franc Duzek</u>					
<u>Jan Andrzej</u>					
<u>Jan Amielczak</u>					
Tych Grunta Łaki y Carod					
z Placem y Siedliskiem razem w Ogulności					
a w tej Ogulności					
1. w Łacie przy Wó					
2. w Przydatku przy					
Boru Zelow					
3. w Gruncie Kapusniak					
zwany					
4. w Łacie					
5. w Ogrodzie z Placem y Siedliskiem					
In Summa cała Rola z Łaki y Carodem					
ma Gruntu w Ogulności					
w Łacie Gruntu					

Podíly Andršů v Zelově

Grunt Václava a Ignáce Andršových

Cmína Zelów		Wielow wozeszezi nosci wyrachowana			
Opisanie Ról wraz z wy- razeniem przi kuso posiadane		Calkowa w frakcyi Miera pozostale			
		Wsi Chł.	Wsi Miejs.	Wsi Dzi.	Wsi Dzi.
15. Rola Rócy posiada					
Wacław Andrš					
Janac Andrš					
Dz. Grunta Łąki					
y Ogrody z Placem					
y Siedliskiem razem					
w Ogulności		11.	231.	24.	60.
a wtey Ogulności.					
1. w Dziale przy					
Wsi		tt. 1.		3.	60. 24. 50.
2. w Przydatku przy		tt. 2.		2.	274. . . .
Dzi. w Gruncie Kaz-					
nusiaki Zwang		tt. 3.			109 90. . .
4. w Łące		tt. 4.	p.	1.	110. 40. . .
5. w Ogrodzie z Pl.		tt. 5.		3.	268. 70. 30.
um y Siedliskiem					
In Summa cata					
Rola z Łąka y Og.					
dom ma Gruntu w					
Ogulności					
2. Czci		s.		5.	163. 62. 40.
2. Czci		p.		5.	163. 62. 40.

a wtey Ogulności.					
1. w Dziale przy					
Wsi					
tt. 1.					
2. w Przydatku przy					
Dzi. w Gruncie Kaz-					
nusiaki Zwang					
4. w Łące					
5. w Ogrodzie z Pl.					
um y Siedliskiem					
tt. 5.					

Jan Andrš – první zelovský vojt

- Prvním známým vojtem v Zelově byl **Jan Andrš**, syn Ondřejův. Stal se vojtem v r.1807 a tuto funkci zastával ještě v r.1822. O něm a jeho rodině toho ale víme velmi málo. Hospodařil v Zelově na pozemku č.9, spolu s Tomášem Kulhavým. 5.11.1809 se oženil s Marií Millerovou. V Zelově se mu narodilo 5 dětí. První dvě dcery – Marie a Anna se nedožily ani jednoho měsíce. Další dcera Marie Anna *19.1.1815 zůstala jako jediná v Zelově. Sama to však neměla lehké – narodily se jí coby svobodné matce dvě děti – syn a dcera, bohužel stejně jako její sestry se ani ony nedožily prvního měsíce. Dalšími dětmi Jana byla dcera Marie *16.1.1818 a syn Karel *30.6.1820. Po r.1824 však Jan své hospodářství v Zelově vzdal a spolu se svou manželkou a dvěma dětmi se odstěhoval do Zduňské Wole. O dalším osudu této větve Andršů nic nevíme.

Podpis vojta Jana Andrše na prosbě o příspěvek na stavbu kostela

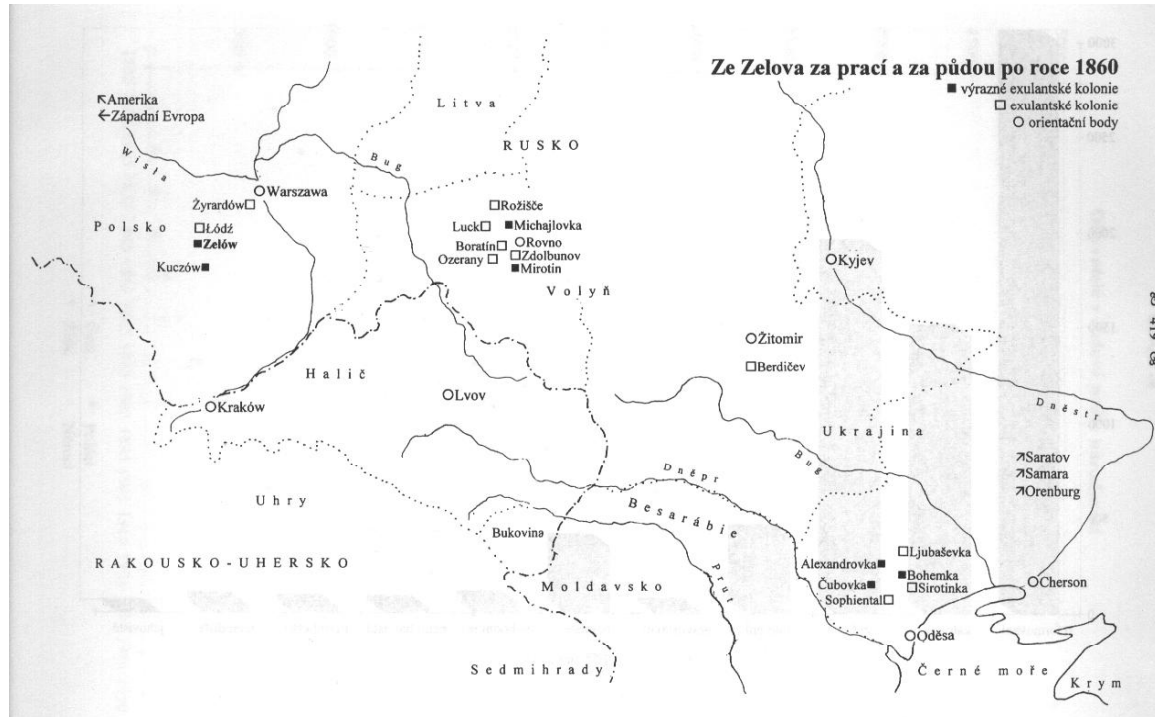

První zmínky v matrice

dne 15. február 1804.	Posiben gest Antonin. Synček Gindrege Andorše, kterýžto dne 13. fo káno ošodné 4. na Pyscni došonal. a wět swag přivedl na 1. apul leka	10.	1.	7 1/2
		17.	1.	1/2

Dag 4. dne 27. fo Mart 1804.	Posiben gest Gindry Andorš Daused. z degši. kterýžto dne 24. fo Mart weier okolo Godyny 11. le na Pyscni došonal. ex wět swag přivedl exy na 40. let.	27.	1	Poskany mužien. wět 40.
--	---	------------	----------	--

Ze Zelova na východ

- Protože se v Zelově během prvních 50 let počet obyvatel prakticky zdvojnásobil, půda již zdaleka nestačila všechny uživit. A tak se r.1864 chystá 170 českých rodin ze Zelova a okolí vydat dále na východ – do Ruska. Ne všichni se k této anabazi nakonec odhodlali, ale mezi těmi, kdo odešli, byla i rodina Wilhelma Andrše.

Wilhelm Andrš *20.2.1820

- **Wilhelm Andrš**, byl nejstarším synem Wilhelma Andrše (cca1790-1869). Oženil se v Zelově 15.11.1842 s Karolinou Fibichovou (*1.8.1824). Nejprve byl hospodářem na rodném statku v Zelově č.83, ale r.1851 je již uváděn jako mlynář v nedaleké Sromotce a o rok později v Kuznicy Kočiszowskej. Ovšem r.1857 je již zpátky v Zelově. Odtud se pak spolu manželkou a dětmi Ignácem (*9.2.1844), Amalií (*31.8.1845), Alžbětou (*23.10.1849), Karlem (*7.2.1854), Fridrichem (*2.1.1859) a Luizou (*19.2.1861) vydávají na dalekou cestu. jejich první zastávkou byl Žyrardow ležící nedaleko od Varšavy, kde se Ignáci Andršovi narodila dcera Karolina. Dalším místem pobytu byl **Marienberg**. Ovšem půda zde nebyla příliš dobrá a tak se nejstarší dva synové Ignáce Andrše – Fridrich (*cca1870) a **Bohumil** (*10.10.1872) vydávají do **Ameriky**. Krátký čas pracovali oba v Texasu. Potom 4 roky pracovali na farmě německé rodiny v Jižní Dakotě. 1895 se usazují na vlastní farmě (darované vládou) - v indiánské rezervaci Yankton Sioux Indian. Bohumil se 29.12.1900 stává Americkým občanem a 31.12.1900 se stává majitelem pozemků a mění jméno na Andersh. Fridrich se nikdy neoženil a umřel jako svobodný . Zato potomků Bohumila (zemřel 3.3.1952 v Jižní Dakotě, pochován na hřbitově Západní České bratrské jednoty, Wagner, South Dakota) dnes v USA žije mnoho desítek.

Bohumil Andrš *1872

Jižní Dakota r.1896 - svatba Bohumila a Františky Andršových

Gottlieb and Frances Andersh
Wedding Picture 1896

Bohumil Andrš *1872; Františka Škorpíková *1876

Wagner, SD, USA 1900 - Dům Bohumila Andrše *1872

Andršovi v Jižní Dakotě, USA

jižní Ukrajina

- **Ignác** s mladšími syny Josefem a Wilhelmem zůstává na Ukrajině, kde spolu se svými bratry Karlem a Josefem (*cca1864) a dalšími exulantskými rodinami zakládají r.1899 **Alexandrovku**. Karel s Josefem v Alexandrovce zůstávají, Ignác však r.1905 zakládá spolu s dalšími čtyřmi exulantskými rodinami **Bohemku**. Nikdo z nich netuší, jak těžké časy jim osud přichystá v podobě krutého stalinského režimu.

Ve třicátých letech 20.století, za Stalina je **Josef Andrš** v Alexandrovce jako kulak odsouzen k trestu na Sibiř. Jeho syn Josef (*1898) odešel za ním. Zahynuli oba na Sibiři. Také další jeho tři synové Fridrich (*1888), Wilhelm (*1891) a Jaroslav (*1906) zahynuli ve stalinských čistkách.

Dumova (Rozalivka)-česká vesnice u Kotovsku, Oděsská oblast 28.5.1926 - rodina Josefa Andrše

Stojící zleva: Fridrich A.; Anna A. *1911; Jaroslav A. *1906; Ludmila A. *1912; Wilhelm A. *1891
Sedící zleva: Emilie Andršová *1902; Josef Andrš; Bohumila Chvojková; Marie Andršová *1893

Ignác Andrš

O moc lépe se nevedlo ani rodině Ignáce v Bohemce. Jeho vnuk Fridrich Andrš (*1898) psal r.1929 dopisy svému strýci Bohumilovi Andršovi do Ameriky, kde prosil o peníze na cestu do USA, aby se mohla rodina vystěhovat. Bohužel Bohumil nemohl peníze poslat, protože by byly sovětským režimem zabaveny a adresát poslán na Sibiř.

Vzdor této tyranii, se rodina Andršova jak v Bohemce tak v Alexandrovce značně rozrostla a někteří její členové se později vrátili zpět do "země předků". Někteří, jako např. Bohuslav Andrš, do Československa coby voják spolu s armádou Ludvíka Svobody r.1944 a někteří, jako např. Josef Andrš, až o mnoho let později, do České Republiky r.1992. Většina Andršových však na Ukrajině zůstala.

Andršovi v Bohemce

Bohemka

Jan Andrš *23.6.1853

- **Jan Andrš** se oženil s Marií Veselovskou (*24.12.1850). Jejich první syn – Jan, se narodil 25.9.1875 ještě v Zelově. Pak se rodina vydala na cestu do daleké **Michalovky**, kde se jim narodilo dalších šest dětí: Emilie (*1876), Josef (*1877), Wilhelm (*1881), Karel (*1889), Ludvík (*1892) a Alžběta.
- Nejstarší syn Jan se stal hospodářem v Michalovce, oba jeho synové Karel (*1908) a Jaroslav (*1913) se vrátili do Československa. Také druhý syn - Josef se stal hospodářem v Michalovce. Jeho nejstarší syn Josef (*1900) se přihlásil do armády. Byl však zabit zbloudilou bombou ještě v Rovně při odjezdu vlaku na Duklu, všichni jeho synové se však po válce odstěhovali do Československa, kde dosud žijí jejich potomci. I třetí syn – Wilhelm se stal hospodářem. Čtvrtý syn Karel odešel ještě před první světovou válkou do Ameriky, kde se oženil, měl osm dětí a dodnes zde žije spousta jeho potomků. Nejmladší syn Ludvík narukoval v listopadu roku 1913 do Polské armády v I.sv. válce. 16.6.1929 připlul s rodinou do Kanady. Dodnes zde žijí jeho potomci.

Michalovka 1929 - rodina Ludvíka Andrše

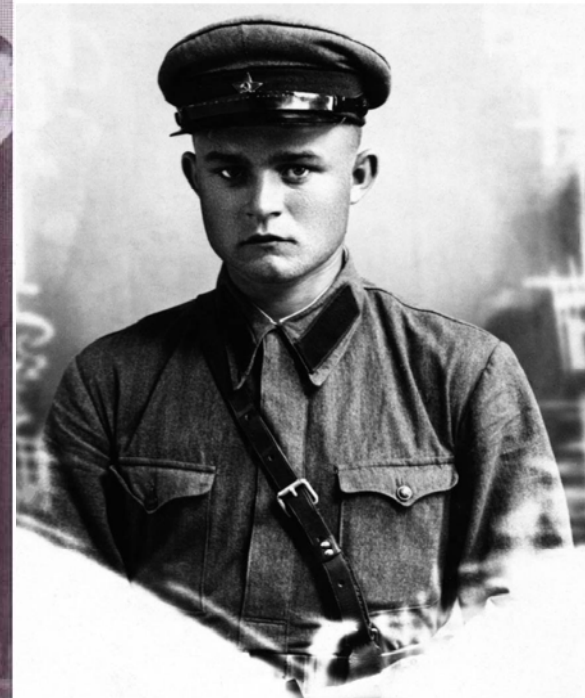

Vzadu zleva: Milena A. *1909; Karel A. *1912; Amalie A. *1916
vpředu: Alžběta Kokotová *1892; Jaroslav A. *1920; Ludvík A. *1892

Brazílie

- Dále bych chtěl zmínit **Teofila Andrše** narozeného v Požděnicích (kousek od Zelova), pokřtěného v zelovském kostele 5.1.1906. Teofil pocházel z 15 dětí Jana Andrše (1868-1923) a Luizy Rejchrtové (*1877). Oženil se v Zelově, kde byl také hospodářem, s Milenou Čáповou (1906-1979). Po smrti jediného dítěte – dcery Blaženy (*1928, zemřela ve 2 měsících) – Teofil s Milenou odjíždí 27.5.1929 ze Zelova a 14.6.1929 šťastně připlouvá do **Brazílie**. Zde mají ještě dvě děti, Jana (*1930) a Lýdii (*1934), jejichž potomci žijí v Brazílii dodnes.

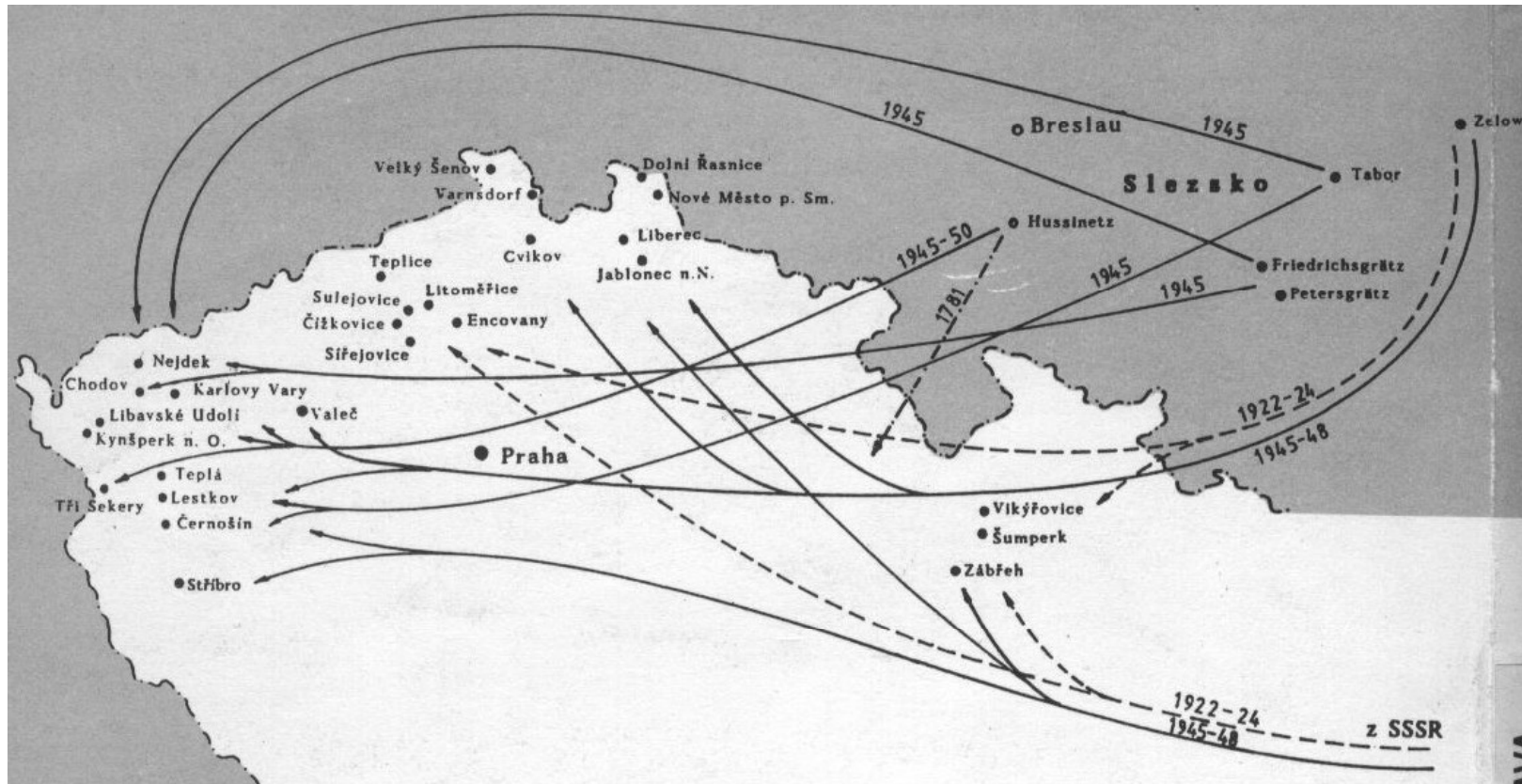
Andrš proti Andršovi

Karel Andrš *1920

- Bratři Benjamin a Rolin Andršovi (vzadu uprostřed) byli coby mládenci roku 1943 členy baptistického sboru v Lodži – oba však museli narukovat k německé armádě a padli ve druhé světové válce, stejně jako Karel Andrš, který padl na opačné straně fronty.

Návrat

- Po vzniku Československa v roce 1918 a po druhé světové válce, se mnoho potomků českých exulantů vrátilo zpět do „země otců“. Mluvili sice česky, ale přesto zde byli cizinci a Češi se na ně dívali s nedůvěrou.

Dnešek

- Dnes již jen v několika obcích na světě a v České republice existuje živá exulantská tradice. Snad se i díky novým komunikačním možnostem, jako je televize a internet, podaří znovu posílit povědomí o cestě našich předků za vírou jejich otců.

První mezinárodní setkání exulantského rodu Andršů, Zelow 30.7. až 1.8.2010

